

¿Ens quedem tots sols?

La celebració del Dia Mundial del Teatre, el propassat 27 de març, ha donat ocasió, com tots els anys, a un seguit d'articles, ressenyes de premsa i entrevistes amb gent relacionada d'una manera o d'altra amb el món de l'escena. Més enllà dels tòpics, els planys i les reiteracions, hi ha una dada que s'acaba de fer pública i en què, per la contundència de les xifres, voldria deturar-me. En l'última dècada, el nombre d'espectadors teatrals a Espanya ha caigut en picat: de 12 milions a poc més de 5 milions i mig, ni tan sols la meitat, i la tendència no presenta cap senyal que indique que es pugui invertir. És cert que sempre s'ha parlat de crisi del teatre, i les apreciacions han oscil·lat entre les dels qui es complaïen a accentuar-ne els trets negatius, i les d'aquells altres que, tot pecant d'optimistes, venien a dir que sempre hi ha hagut, des que tenen memòria, crisi del teatre i que, malgrat això, el moribund gaudeix d'una mala salut de ferro. Per això mateix també, els que vivim professionalment immersos en aquest món –i som per tant mancats, en general, de perspectiva– ens hem resistit amb totes les nostres forces a alinear-nos amb els primers i hem assajat, amb més o menys fortuna, explicacions tranquil·litzadores per a un fenomen objectiu i sembla que, ara per ara, irreversible.

La contundència, però, de les xifres revelades pel Ministeri de Cultura, a partir de dades subministrades per la Societat General d'Autors d'Espanya –i posades en relació amb enquestes sobre els hàbits culturals i d'ocupació del temps lliure de la població– ens haurien de dur, d'una vegada per totes, a encarar de manera frontal el problema, sense oblidar, per tal de fer-hi una oportuna matisació, que, des que la majoria del teatre és públic a Espanya, les xifres d'espectadors comptabilitzades per la SGAE i les sales no coincideixen, perquè ací, als teatres ins-

titucionals, almenys d'un temps ençà, tot parodiant el títol de la famosa comèdia de Dario Fo, no vol pagar ningú. Però, en qualsevol cas, la realitat objectiva, la imparabile davallada d'espectadors, és a dir, d'interès social pel teatre, no canvia de forma substancial. I no deixa de ser curiós que aquesta davallada —iniciada ja, tot i que d'una manera més lenta, menys espectacular, fa trenta anys, en la dècada dels seixanta, quan l'augment del nivell de vida i l'aparició de la televisió començà a introduir noves possibilitats d'esbargiment entre la població— haja assolit característiques catastròfiques tot justament en aquests darrers anys, quan la sensibilitat de les institucions públiques envers els aspectes culturals, de bé cultural, del teatre ha augmentat de manera considerable.

És pot dir, és clar, que aquesta retracció del públic és conseqüència d'una política cultural equivocada, però tot i possiblement tenir una part de raó, em costa molt creure que el brutal retrocés numèric a què hem fet referència siga només resultat d'aquest factor. I tampoc no val recórrer a les excepcions, si no són contextualitzades adequadament: evidentment Lina Morgan omple teatres, però la fidelitat dels espectadors —a l'actriu, no als seus espectacles— pot ser cancel·lada en qualsevol moment: aquest seria el cas, per exemple, de Concha Velasco, amb *La Truhana*, espectacle que ha hagut de ser retirat de cartell quan li quedava encara vora un any de representacions segons el contracte.

Possiblement val més acceptar d'una per totes que el teatre ha entrat en un procés de resituació —procés que passa inexorablement per la pèrdua del protagonisme que, tot i que secundari, fins ara encara mantenia dins el teixit cultural de la nostra societat—; procés que l'ha de dur a l'espectador, tot partint, òbviament d'altres supòsits, o bé a assumir la possibilitat —la qual cosa no estic segur, d'altra banda, que fóra negativa— de quedar reduït, com al renaixement, a cercles d'iniciats i de mecenes.

Rodolf Sirera
Autor teatral

Una càrrega de dinamita

Hegel va dir que Amèrica no estava acabada, nosaltres podríem afegir que Europa ja s'ha podrit. L'altre dia vaig dir a una amiga "désinne-moi un petit spectacle" per recordar les paraules d'*El petit príncep*, i ella, francesa des de fa segles i llicenciada en ciències polítiques, em va oferir ràpidament el model d'eleccions polítiques, amb crítica inclosa. Va ser un exercici interessant i fins a cert punt vulnerable perquè ho feia des d'un posicionament massa sincer.

Ens vam embrancar en un dels temes més estimats per aquells que miren els polítics amb ulls d'acer. Vam pensar, la meua amiga i jo, que ja n'hi ha prou de fer-se acusacions mútues i que es tiren les cadires al cap els que formen un partit i els que en formen l'altre, per antonomàsia. És a dir: el PP i el PSOE, i deixem els *outsiders* per un altre dia...

El ciutadà normal, és a dir, aquell que talla la vida amb tisores i pren el solet cada cap de setmana, n'està fins la coroneta de sentit les acusacions que entre ells es posen per montera. Aquest ciutadà diu: "D'eixa cançó, me'n sé l'estrofa!" I roda la roda i roda el món.

Que el capital podreix i que el poder corromp és un axioma que no cal demostrar, i qualsevol amb ganes de veure pot observar-ho cada dia a la llum dels mitjans de comunicació. De manera que, posats en aquesta tessitura, ¿cap a on tirem? No hi ha altra alternativa que depurar els malalts socials i un bon got de cicuta administrat a temps serà la sort reservada als polítics que es malvenen. A més, els assegurem que no han de tenir les lloes ni les admiracions amb què comptà Sòcrates.

Les similituds van i vénen: els francesos no tenen líders en l'esquerra perquè s'han enfonsat, els espanyols no en te-

nen en la dreta perquè encara no han crescut prou. Uns i altres es convertiren en buròcrates apagats, gestors. I ara, atabalats per les eleccions, el PP somnia i d'un got fa un temporal en mar; el PSOE tem la catàstrofe i s'excusa amb arrogància volent fer del temporal una tronada d'estiu. No hi ha un altre remei que entre tots fem girar el temps, i el pèndol tornarà a favor dels homes públics decents i admirables. El poder de l'abstenció en les eleccions els ha de fer reflexionar, i sabrem els ciutadans que res no hi ha millor que un pardal a la cassola en lloc de mil promeses electorals.

Ja deuen haver comprès en pell pròpia que no n'hi ha prou amb ser bons gestors, cosa que pretenien ser i tampoc no ho acompliren. Aquest fet de la gestió quedarà assumit com una fita inevitable, però es posaran al para-xocs del convoi polític l'honradesa i el concepte de virtut en la vessant política i moral. La meua amiga i jo pensem, ella des del seu París encantador i jo des del meu colomer marítim, que entre França i Espanya hi ha moltes similituds, i que darrerament els polítics europeus van assemblant-se massa a una colla de gent sense ètica o, en el millor dels casos, amb una ètica sense branques corpulentes i de bon veure: ningú no té el coratge de dir les veritats a la societat.

Possiblement d'ací a uns anys tot haurà passat i, tots més vells, recordarem aquest període com una autèntica cova de lladres, per acabar rubricant el que J. K. Galbraith va dir: que allò que resulta bo per als polítics no ho és necessàriament per al país. Aquestes paraules són encertadíssimes, segons el nostre entendre.

Tomàs Escuder
Sociòleg